

באוצר החיים

אוצרות וגנוזות ממעין החיים

יור עיי ארגון 'בצורות החיים' | המערכת: מכון 'באוצר חיים' רחוב החוזה מלובלין 7 עיה"ק צאנז | ת.ד. 5006 נתניה | טלפקס 09-8848014

גיליון שי"ט - פרשת וישלח - תשע"ו (שנה ז')

משכנות הרועים | דברי אלוקים חיים ממוקטים ממעינות רבוה"ק

להאמין שכל הנעשה אתו הוא לטובה ואף הנראה כרע

וירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם וגו', קטונתי מכל החסדים וגו' (לב, יא). לכאורה יפלא על מה ולמה היה לו לאברהם לירא - מאחר שהבטיחו השי"ת ואיטיבה עמך, עוד כמה דיקדוקים יש לדייק במקראי-קודש אלו. ואיתא מדרש פליאה "צדיקים אין אוכלים מן הגזל ואומרים כדרלעמר נטרי" כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, והיוצא מזה שבכל מאורעותיו של האדם, הן דברים הנוגעים לגוף והן דברים הנוגעים לממון, עליו לגעת שאין לו לירא, ואין מקום לדאגה כי אלוקים חשבה לטובה, ומי שזוכה רואה בכל יום ובכל רגע ניסים ונפלאות מהשי"ת, ובודאי חומר גשמי אינו יכול לראות, וכסיל לא יכין דרכי השי"ת ובא בטענות על מה עשה ה' ככה, וכאלו שעל השי"ת ליטול ממנו עצה האין להנהיג עולמו לטובה.

ומזה נתיירא יעקב אבינו ע"ה שמה נכשל ח"ו באיזה מחשבה דקה של הרחור אחר מידותיו ית"ש, אמנם בודאי היה יעקב חי באמונה שלימה ובוררה, ויורמו בכתוב ויאמר יעקב אלוקי אבי אברהם ואלוקי אבי יצחק והקדים בזה מידת אברהם שהוא חסד ליצחק שהוא דין וגבורה, להורות שגם במדה"ד ישנו חסד א-ל, ואמר עוד האומר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך היינו שגם שוב לארצו לכאורה עיי"ז היה שרוי בפחד מעשו אחיו - גם זה לטובה, והוא גופא אשר קטונתי, שנעשיתי קטן ודל, בוא גם מכל החסדים ומכל האמת וגם כאן הקדים חסד לאמת שהוא דין, שכל הנעשה עימו הוא בח"ל הרחמים ואפי" הנראה כדיון.

כ"ק מן אדמו"ר הגה"ק זי"ע, שפ"ח רעד"ר מאמר ח' עיי"ש דברי רבינו זי"ע על אמונתו ואמונת אביו זי"ע המופלאה, במלחמות העולם. ומבאר עפ"י"ז את כל נס תוכה שעיקרו אמונה, ונתינת טעם למנהג הדריידל באופן מופלא, וביאור נס יצי"מ, ועוד הרבה ענינים מופלאים בחשיבות מעלת האמונה.

במצוות דרבנן איכא שכר גם בהאי עלמא

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשוי אחיו ארצה שעיר שדה אדום, עם לבן גרתי ואחר עד עתה (בראשית לב, ד). וברשי"ע עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי, וצ"ב הלשון שמרתי, ולא אמר ותרי"ג מצות קיימתי וכדו', וגם במה יתמצא עשוי כשיודע עשומר יעקב כל התורה כולה.

ונראה דהנה בעצמי חיים (חלק הדרושים - מטות) כתב דהא דקיי"ל (קידושין טז) שכר מצוה בהאי עלמא ליכא זהו רק במצות דאורייתא, אך בהחייבים שהוסיפו רבנן מדיליה שפיר יש שכר גם בעולם הזה, וזה נרמז בהילפותא דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, דאתיא מקרא כל המצוה אשר אנכי מצוה אתכם (דברים ח, א), היינו כל המצוות שהתורה מצוה, על זה לפינן היום, לעשותן, ורק למחרת לקבל שכרן, אך במצוות שהוסיפו חכמים שפיר יש שכר גם בעוה"ז. והנה המקור למצוות חכמים ילפינן (מ"ק ה) מדבר הכתוב (ויקרא ית, ט) ושמרתם את משמרת, אמר רב אשי עשו משמרת למשמרת.

וזהו שרמז יעקב לעשוי בדבריו שאינו ירא מפניו מפני שקיים המצוות, וגם מה שהברכות שמסר יצחק אליו נתקיים ויש לו שור וחמור וכו', ואל תתמה על כך דהרי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, לזה אמר ותרי"ג מצוות שמרתי היינו לשון שמירה הכולל גם מצוות דרבנן ושפיר יש לי לקבל שכר על כך בעולם הזה, ולכך איני מתיירא ממך, והבן.

פירוש שעמו ועל ידו של לבן הרשע, תרי"ג מצוות שמרתי, שלמדתי מאתו איך להתגבר על היצר הרע בתחבולות, והורה לעשו בזה שלא יהיה יכול להתגבר עליו ולבטלו מעבודתו ית"ש, ואדרבא ממנו יקח ראייה איך לעבוד ה'.

זרע קודש בפרשתנו. עיי"ש דברי הנפלאים שמאריך מאוד בענין זה האין צריך ללמוד מציה"ר דרך בעבודת ה' וזה מאחז"ל הלומד מכל אדם וכו' ומפרש לפי"ז בפרק קמא דתהלים אשרי האיש אשר לא הלך וכו' עיי"ש דברים מתוקים ביותר, ולפי"ז מבאר מה שאמר יעקב ויהי לי שור וחמור - הכוונה לקליפת שור וחמור מהקליפת הטמאות שגם מהם לקח יעקב אבינו וכן מעשיו למד וכמ"ש - עד אשר אבא לאדני שעירה, שגם ממנו יקח איך לעבדו ית"ש

התכלית האמיתית בעולם

עם לבן גרתי וגו' ויהי לי שור וחמור (לב, ה). פרש"י עם לבן גרתי ולא נעשיתי שר וחשוב אלא גר, אינך כדאי לשנוא אותי על הברכות שברכני אבי. הנראה דהנה שורש והתכלית גדול לעבודת השם הוא אמת הסתפקות שלא לרדוף אחר המותרות, וכל זמן שאדם רודף אחר המותרות, הן באכילה ושתייה והן בשאר התאוות, קשה לו לבוא לידי התכלית האמיתית. והנה יצחק אבינו בירך את יעקב בטל השמים ובמשמני הארץ, ולפי דעת עשו היה הכל כפשוטו, ועיקר הברכות היו בצרכי עולם הזה, כאשר מאמינים רוב ההמון שעולם הזה ותענוגיו ההכלים הם העיקר לקבץ הון רב ולהיות חשוב בעולם, על כן קנא את יעקב. ובאמת דרשו חז"ל כל הברכות על דרכים אחרים פנימיים, על כן שלח לו לא נעשיתי שר וחשוב, רצה לומר איני מחזיק את עצמי לשום שר וחשוב, כי אין לי צורך בכל זאת ואין לי תענוג מזה, ויהי לי שור וחמור, רצה לומר עבדו די בשור אחד וחמור אחד ועבד אחד כאשר מצונו ברבי חנינא בן דוסא.

מאור ושמש בפרשתנו. עיי"ש הדברים באריכות שמבאר שאדרבה דרך הצדיקים המסתפקים במוטע ועיי"ז משפיעים ברכה לכל על ישראל, וכל משמעות הברכות הוא בעינינו אחרים, עיי"ש

שלא יסמא היצר הרע את עינינו

הצלני נא מיד אחי מיד עשו (לב, יב). שפעמים ח"ו היצר הרע מסית לעבירה ולעין אדם מראה מצוה, ועל דרך זה מתקרב לאדם ללכוד במהרה לעשות עבירה, וזהו הצלני נא מיד אחי מיד עשוי, שלא יתגלגל שהיצר הרע יהיה אחי.

קדושת לוי בפרשתנו. על הדברים בפנים שמאריך בכך שעשוי הוא הסט"א הוא מלאך המות הוא היצר"ד, וצריך להזהר ממנו שלא ילכדנו ברשת כזב ושלא יסמא את עינינו, עיי"ש.

נלקט ונערך ע"י הרה"ג ר' חיים רפאל אייזנברג שליט"א מחו"ר ב"מרכז התורה" ומשגיח רוחני בישיבה"ק

ונהר יוצא מעדן | לקוטים יקרים ממעינות החסידות ובמשנת רבוה"ק

בטחון בה' ואפילו לא במלאכים

וישלח יעקב מלאכים לפניו (לב, ד). והנה תיבת 'לפניו' הוא שפת יתר. והנראה לי בזה דבר גדול דברה התורה, שבפעולת עוה"ז, בסביבת טרפו או בסביבת הצלה מנוק, אם שם סיבה זו להציל, הרי שם כזב מחסו כי אין לבטוח על שום סיבה, רק על סיבת הכל ית"ש, כמו שאין לבטוח על שדה החרושה והזרועה, רק על המצמיח שיגיענו טרפו ע"י הארץ, ואם לא, יטרפינו ע"י סיבה אחרת הטוב בעיניו יתברך, וככה יתנהג בכל הדברים, רק שהוא צריך להשתדל בכל מה דאפשר, אבל בטחונו צריך להיות כמי שהוא למעלה ממנו.

וכאן הודיע הכתוב אותנו צדקת אבינו יעקב ותכמתו בעבודתו ית"ש, דלא מבעיא אם היה שולח אנשים, לא היה סומך לבו עליהם כי אין בו תשועה ואנוש אנוש הוא, אלא אף ששלח מלאכי רום, ודאי דהדעת נתון כיון שמלאכי רום הולכים לפניו כעבדים, יסמוך עליהם בלבו כעל עמוד ברזל. אבל הוא אף בהם לא בטח, רק בטחונו היה בהשי"ת, והשליחות היה רק לפניו דהיינו חוץ ממנו, אבל לא בתוכיות הלב. וזה שאמר הכתוב וישלח יעקב מלאכים דייקא, ואף על פי כן לפניו כנ"ל.

ישמח משח בפרשתנו. עיי"ש בתוך הספר שמאריך לבאר ענין זה דשווא תשועת האדם וחובת ההשתדלות אינה סותרת את הבטחון בה' ולא בסביבה, ולכן גם כשעושה ההשתדלות הנדרשת אסור לעשותה בתוכיות פנימיות הלב עם צדון אמיתי שהו יעזור לו, אלא אדרבה בטחונו צריך להיות רצוף אהבה להשי"ת שהוא יתן לו חיל ועזרה, עיי"ש

ללמוד עבודת ה' מיצר הרע

עם לבן גרתי (לב, ה). פירש"י גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי.

כי באמת צריך האדם ללמוד גם ממעשי הרשע, על דרך שכתוב בספרי מוסר, שילמוד האדם מהרשעים איך לא ישנו אם לא ירעו, ונגזלה שנתנם אם לא יכשילו, וכל התחבולות עושים למלאות רצון היצר הרע ותאוותם הרעה, מזה ילמוד איך לעשות תחבולות ולהתגבר בעבודתו ית"ש, כמעט שנות מעט תנומתו ובכל מיני התגברות.

וזהו היה ענין היות יעקב אצל לבן הרמאי ומכל עשיותיו של לבן ברשעתו, מהכל למד אבינו יעקב דרך לעבודתו ית"ש בתחבולות וחכמות גדולות, ועיי"ז בירר מאתו כל הניצוצות הקדושים. וזהו שרמז כאן לעשו עם לבן גרתי בגימטריא תרי"ג.

כ"ק מן אדמו"ר שליט"א בסעודת עתיקא קדישא פ"ר וישלח תשס"ג

קריאת שמע של ערבית | מעלת קריאת שמע שעל המיטה

כתב בספר 'יסוד ושורש העבודה' (שער ז' פרק יב) בהאי לישראל קרישא: "על כן יזהר כל אדם מאד בקריאת שמע שעל המיטה, לקרותה בכוונה עצומה כל המזמורים וכל הפסוקים". משכך נהלכה נא מעט בשבוע הזאת, להתבונן במעלת קריאת שמע שעל המיטה, בכל פרטיה, דקרוקיה וכוונותיה. ■ מאמר ב'

קורין את שמע התעוררות לקריאת ש בכוונה הראויה

להתגבר על העייפות ולקרוא בכוונה

הרבה צריך האדם להיזהר בשעת קריאת שמע על המיטה, כי הלא היא אחת מארבעה קריאת שמע בהם מחוייב האדם בכל יום [בקומו משנתו; בתפילת שחרית; בתפילת ערבית וקריאת שמע שעה"מ]. ודא עקא שבעת שקורא האדם קריאת שמע על המיטה על הרוב השינה בין עיניו, ויש לחוש פן יבלע תיבות ואותיות, ולכן יש לו להתאזר בכוח רב לקרותה בכוונה השלימה. הגה"ק רבי יוסף חיים מבגדד ז"ע בן איש חי שנה"א פרשת וארא

לכפר על כל עוונותינו

על ידי מה שמתאמן האדם לקרוא את שמע בכל כוחו וכוונתו במסירות נפש, הרי הוא מכפר על כל עוונותיו אף אם עצמו וגבוה פשעיו ויש בידו עוון חילול ה'; מתכפר לו. הגה"ק הבני יששכר ז"ע אגרא דפרקא אות קכ"ה

מסירות נפש

בשעה שקורא אדם קריאת שמע על המיטה יש לו לכוון בה כראוי, וישפוך שיחו בכל נימי נפשו לפני אביו שבשמים בכיות ובתחנונים. ויהא מוכן למסור את נפשו לכורא במסירות נפש של ממש. או אז יזכה להתעורר ולקום בבוקר השכם לעבודת בוראו כאות. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בצילא דמהימנותא גליון תרפ"ג

החי יתן אל לבו

זיע סגיא ראוי שיפול על האדם, בחשבו מה יעשה כי יקום קל וכי יפקוד על דרכיו. אשר כמה פעמים עברו עליו שלא קיים דין הנזכר בשולחן ערוך לקרוא קריאת שמע באימה ביראה ברתת וזביע. והחי יתן אל לבו לזכור דברים אלו שיצאו מפי מרן הקדוש ז"ל [מרנא הבית יוסף] תמיד בכל זמן שיקרא קריאת שמע ולא יעבור, כי הרגל נעשה טבע. הגה"ק רבי חיים פלאגי ז"ע ב"ק החיים ס"א אות ז'

זכות ישני חברון

אם קורא אדם קריאת שמע כראוי ובכוונה נכונה, הרי קריאת שמע שלו עובר דאך מערת המכפלה אצל האבות הקדושים ואדם קדמאה. הגה"ק רבי שלמה מראדומסק ז"ע תפארת שלמה במדבר

קריאת שמע כהלכתה קודמת להשכמת הבוקר

אם רוצה להתגבר כארי לעבודת בוראו באור הבוקר, צריך הוא להכין עצמו קודם השינה כדבעי, וזאת ע"י שיקרא קריאת שמע שעל המיטה בכוונה הראויה, כפי הראוי לחסידישע בחור וחסידישע יונגראמן, ויטול ידיו מקודם לכן ויחגור אבנט על מתונו, ויבקש ויאמר בידך אפקיד רוחי, שאף שאין בידו ברירה אחרת ובטבע האדם הוא שצריך לישון, אך זאת בקשתו שלא יוכלו המזיקים להרע לו ולא יפול לדיחה, ובאם ילך לישון כדבעי יסייע בידו הקב"ה ויכניס בו בעת השינה אורות רוחניים וכוחות מחודשים, ובמילא מיד כשיקום משנתו יתגבר כארי לעבודת ה'.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בצילא דמהימנותא גליון תק"ח

מעשיהם של צדיקים כוח פעולת קריאת שמע על המיטה

כוחה של קריאת שמע

הרה"ק רבי פנחס מקאריין ז"ע נקרא שמו בישראל על שם זקנו רבי פנחס שפירא ז"ע, זקנו זה היה כוחו רב להחזיר אנשים מישראל שחטאו ומרדו אל חיק אביהם שבשמים. וכך היה נוהג: דרכו היה לנסוע ולבוא אצל יהודים מומרים רח"ל שפרקו כל עול וניאצו תורת אבותם. והיה אומר להם, אחי חביבי, הנה מוכן אני להעניק לכם את כל חלקי בעולם הבא, ובלבד שתבטיחו לי לקרוא בכל ערב קריאת שמע. משחיו אלו מתעקשים ולא רוצים היה ממשיך ומדבר אל לבם בשפתם: הלא מה אכפת לכם, הנה משך כל שעות היום עשו כאוות נפשכם הבהמית, מעשי רשעות עד בלי גבול. ובערב תקרא רגעים מועטים פסוקי קריאת שמע, עד שהיו אלה מתרצין ומבטיחין לו לקרוא את שמע. מה רב הפלא, שלאחר זמן מה יצאו כל אלה המומרים שהחלו לומר את שמע מכלל כפירה, עד שחזרו לצור מחצבת קודש ונהפכו ליהודים יראים ושלמים.

תלמידו של הרה"ק מקאריין ז"ע - הרה"ק רבי רפאל מבערשיד ז"ע היה מתלהב כל אימת שסיפר סיפור זה, והיה מסיים ואומר: "שוו נא בנפשכם, אם לאותם מומרים ועוקרי דת כך. לא כל שכן יהודי אף על פי שחטא. הרי אם יתמיד לקרוא בכל יום קריאת שמע מובטח הוא שיצא מכל טומאתו וישוּב אל אלוהיו.

הרה"ק רבי רפאל מבערשיד ז"ע מדרש פנחס אות ז'

לא כל נררי ולא נעילה אלא קריאת שמע שעל המיטה

כ"ק אדמו"ר מהר"י מדזיקוב זצוק"ל בשהותו בימי פארה של ישיבת חכמי לובלין בגלילות העיר לובלין, השתוקק פעם לשזוף בפני קדשו של משגיח הישיבה הידוע בצדקותו המופלגת וקדושתו הנוראה הגה"ק רבי שמעון מזליחוב ז"ע. וישת פניו ללובלין, בבואו ללובלין לאחר יום נסיעה, הודיעוהו שכעת אין באפשרות להיכנס ולבוא אצל רבי שמעון כי אם לאחר שעה קלה. ביני לביני החל רבי יהוד'לע מדזיקוב לפסוע אנה ואנה ועלה להיכל הישיבה הקדושה, כשלונכח עיניו נגלה מחזה פלא. בחורי הישיבה עומדים ביראה ורתת בפני סידורים פתוחים וכולם כוערים באש ההתלהבות וכיראת שמים מרובה, והיה המחזה לחרדת אלוקים. מיהר רבי יהוד'לע לברר אודות התעוררות רבתי זו והתשובה לא כוששה מלהגיע: "לא קול של 'כל נררי' אתה שומע כאן, אף לא כל של 'נעילה'. קול פשוט של קריאת שמע שעל המיטה שבכל לילה ולילה אתה שומע."

תיכף בשמעו כך פנה למלווי והודיעם כי חוזר הוא לעיר בה השתכן, ולא הועילו כל ניסיונותיהם של המשמשים והמלוויים שהלא כבר עשה את כל כבוד הדרך בואכה לובלין, ומדוע שלא יחכה מעט לראות בזיו פניו של צדיק, כשהוא מבאר להם לאמר: הלא הנה באתי לראות את רבי שמעון בצדקותו, ובהנהגה נפלאה זו של תלמידיו כבר ראיתי אותו ואת כוחו כי גדול.

משמשו הרה"ח יעקב גורעליק ז"ל מעשה צדיקים ה"א עמ' שי

נפשי יצאה בדברו - קריאת שמע אצל רביה"ק מרן הדברי חיים ז"ע בלבת אש קודש

היה מעשה עם מרן הדברי חיים שנסע פעם אל הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב ז"ע ובדרכו עבר באיזה כפר, ואיש אחד משם הזמינו לברית מילה שעושה לבנו. האיש שמח עם אורחו ובעת סעודת הברית הוציא ממרתפו קנקן יין ישן נושן לכבודו, ומזג למרן כוס קטנה באמרו שהיין חזק ומשכר מאד, אבל מרן הדברי חיים שתה כוס אחר כוס, וכל הפצרותיו של בעל הבית שיפסיק לשתות מפני שזיזק לו, לא הועילו, עד שכלה היין מן הקנקן. שוב ביקש האיש ממרן, כי היות ושתה הרבה יין, שלא יסע תיכף לדזיקוב כי במצב כזה מסוכן לנסוע, אלא ינוח מתחילה, אבל מרן הדברי חיים לא שעה לדבריו ונסע מיד, וכשהגיע לדזיקוב פנה תחילה לאכסנייתו כי מחמת שתיית היין היה קשה עליו לילך מיד לביתו של הרה"ק מדזיקוב כדרכו תמיד, ושלא את משמשו למסור לו ששתה יין ישן בסעודת ברית מילה ולכן קשה לו לבוא אליו תיכף ומיד.

כששמע הרה"ק מדזיקוב את הדברים קם הוא והלך מיד לקבל את פני מרן הדברי חיים, ואחרי כן ליוה מרן הדברי חיים את הרה"ק מדזיקוב בחזרה עד לביתו, והזמינו הרה"ק מדזיקוב שילון בביתו מאחר שיקשה עליו לחזור כעת לבית האכסניא, ומשמשו של מרן הדברי חיים ילך לבית האכסניא, והסכים לזה. אמנם המשמש נתיישב בדעתו שלא טוב עשה שהשאיר את מרן הדברי חיים לבדו בביתו של הרב מדזיקוב שגם הוא חלש וזקן, ומיד חזר לבית הרה"ק מדזיקוב, אבל טרם הגיע לשם רמז לו הרה"ק מדזיקוב דרך החלון לחזור לאכסנייתו.

ויהי בבוקר כשחזר המשמש לשם ראה את רבו מרן הדברי חיים קורא קריאת שמע על יד המזוזה. אמר לו הרה"ק רבי אליעזר: בודאי חושב אתה שזהו קריאת שמע של שחרית, לא כן, אלא אלא אמש התחיל לקרוא קריאת שמע שעל המיטה ועדיין עומד הוא בפסוק שמע ישראל... והפליא רבי אליעזר איך אחר שתיית יין חזק כזה, היה עוד בכוחו לעמוד שש שעות בפסוק ראשון של קריאת שמע.

כיוצא בזה סיפר הרה"ק בעל קדושת יו"ט מסיגעט ז"ע, שבאחד השנים שהסתופף בצל מרן הדברי חיים ז"ע ביום הכיפורים, אחר התפילה בלילה כשנכנס מרן לחדרו נתלה הקדושת יו"ט על איזה יתד תקוע אצל החלון במשך כל הלילה כדי לראות דרך החלון את עבודתו בקודש של רבו, ושמע שמרן הדברי חיים נענה למשמשו: אף שבליל יום הקדוש באמת אין צריכין לישון, אבל מה אעשה, הלא אנכי משמש כשליח ציבור לכן צריך אני לישון קצת, ותמחול להכין לי המיטה, ומרן הדברי חיים התחיל לקרות קריאת שמע שעל המיטה, וקרא רק את הפסוק הראשון "שמע", וכשהגיע ל"אחד" משך כל כך בתיבת "אחד" עד שכבר האיר השחר... צריכים לזה כוחות הנפש עצומים.

בצילא דמהימנותא גליון תקצ"ג

